

FRANKFURTSKE OČI

Postoji mjesto i doba kad čovjek želi skinuti sa sebe svoj identitet, spol, narodnost, rasu, opredjeljenja, papirus s datumom rođenja, trenutak kad želi postati poput jedrenjaka na pučini, samac sa bijelim jedrima i perjanicom Sunca.

U tim i takvim trenucima, potpuno oprana od vjetrova i kiše, od suše i žege, ulazim u tajanstvenu sobu svog postanka, posutu blatnim prahom terakote i tajnovitošću mramora, osrebrenu zvjezdanim velom alabastera i ugrijanu najtoplijim dodirima drveta.

Liebieghaus, muzej u Frankfurtu, prekriven šumom platana, egzotičnog drveća, zabrađen bršljanovom maramom, potopljen poput planinskog jezerceta u svoju vlastitu tišinu kao u najveću svečanost.

Antička Grčka, dojedrena na valovima Mediterana, natopljena mirisom maslina i dodirima bijelog, mirtinog cvijeta, podastire se preda mnogim u keramičkim vazama oslikanim slijepim Homerovim očima, tajnovitošću lijepih žena zaštićenih Heraklovim štitom, probodena stijenama plesa i dostojanstvenog pokreta.

U takvim, božanskim trenucima, krećem na putovanje između dvije žene: Mironove Atene, rođene 5 stoljeća prije Krista, iskresane u mramoru, dodirnite nježnošću i sakramentom savršene ljepote i jedne druge žene, Venere pred ogledalom, očarane plaštom Erosa i poljupcem Psychinog ponora.

Atena je ponosna poput korintskog stupa, nedodirnjiva u moći, ratnica i mudrac, prorok, lijevom je nogom pomakla mekanu, satensku draperiju haljine i iskoračila ponosno, izvan vremena, omeđena prostorom i intimom kraljevskog vladara, ratnica osвете. Nedodirljiva je njena kretnja rukom: u jednoj joj je ruci visoko koplje, naoštreno sječivo vladarice dok joj druga ruka ispružena u laktu, raširenih prstiju kao da ispod, na dubini od nekoliko metara šumi smaragdno more, zapjenjeno zorom prvog, sunčanog izlaska.

U Ateninom struku, kao da je skrivena tanana točka centra cvijeta, zavezana užetom Agamemnonovih lađa, obrubljena valovitim naborima Tetidinog umijeća, osrebrena stazama odisejevih nemira. Atena, ratnica i žena, sva je okrenuta vanjskom svijetu, kao da je onim laganim pomakom noge uspjela iskoračiti iz sebe same, izuti cipele sebstva i promatrati ocean tuđih nemira i nespokoja, upaljene vatre i vode, skupljene u amfori civilizacije.

Atenin pogled odaje kapetana, koji svakog časa zna šta se događa s njegovim jedrima, koji je strog i pravedan, potajno radoznao da vidi šta radi njegova momčad u potpalublju, kad nikog nema. Atena, s kacigom zaštitnice mudrosti i viteštva, kao da je na licu uspjela fokusirati bezgraničnu moć opkoljenu žezlom viteške hrabrosti, mira spoznaje, oslobođen strijela nemira. Ponosna vladarica potopljena velovima bezgranične veličine oceana, poprskana kapljicama treperavog svjetla poput malih daira sunca, zanjihanih u pokretu usana, u plahoj kopreni neslućenih spolnih tenzija, posuta sinusoidama strasne ženstvenosti.

Za razliku od Atene, kojoj haljina stoji čvrsto kao ratnički štít, sukladno prateći linije tijela, Venera pred ogledalom, tek je izašla iz vode, s kupanja, polunaga poput nimfe, sve s nje pada, u pokretu, punokrvna poput šteneta, zagledana u svoj lik u ogledalu, zaostala kao Narcis pred potkom, optočena svojim sebstvom kao bisernim draguljima. Venera je podatna, meka, svaki joj je mikron tijela nabijen strašću, spoznajom vlastite sreće, dok joj tanka haljinica poput jutarnje maglice izazovno pada niz bokove, preplavljujući svojom skrivajućom čarolijom tajne kutove intime, obgrljena slavolukom žestoke putenosti i podatnosti.

Erogena polja preplavljuju joj obnažena ramena, zaustavljena u pokretu pred ogledalom, obasjana svjetlošću spolnog nemira i strasti. Sva je obla, glatka, vruća poput žeravice, opkoljena vatrama usuda i nemilosti, progonjena galopom pohotnih konja, potapana kišama plodnosti, ona se otrgla svijetu, Svemiru i uronila u svoj odraz kao u jedini smisao sudbine, jedini dodir istine i božanske milosti pred oltarom Neba.

Toliko je sama, kao strijela usred Svemira, nestegnuta svjetiljkom srama, slobodna je poput bala koji juri s kamena na kamen, u svakom odblesku tražeći sebe, naoružana hrabrošću svoje ljepote, silovitošću nagona i svijetlećom strijelom seksa. Sjajna je poput safira, poput sultanice je sigurna u svoju sliku u ogledalu, tako pomno istražuje svaki djelić svog svemirkog lica, kao da želi otkriti svaki najmanji i najzamamniji otok ljepote, otrgnuti ga od stvarnosti i prenijeti u snagu ogledala. Kao da trga kap od kapi, tako joj ruke u pokretu napuštaju tijelo, dok joj košulju spokojsva trga Eros napuštajući stazu slike, bježeći u ogledalo na zrcima svjetlosti. Venera pred ogledalom, poput potoka teče u rijeku bogospoznaje, sluteći da pred staklom svijeta nosi bogatstvo nasljeđa u pokretu i ponoćnoj tišini rascvjetalog tijela, gordi i ponosna na svaki svoj dio. Omeđena poput krivulje svojom tjelesnošću, rušeći se poput vodopada u prelljepe slapove strasti sapete na bedrima, poput uzdi. Uspjela je u sebe upiti sav svijet, poljubiti ga i rascvjetati se poput kraljevske ruže u vrtu vatre. Mahnito je lijepa, te joj se u kretnji tijela oteo svaki dodir i odletio putem ogledala ocrtavajući čaroliju božanske ljepote.

Negdje na putu između te dvije žene, srela sam svoj lik kako korača vunenim putem Arijadnine niti, sljedeći panteru svoje smjelosti i tjelesnosti, ljubeći i Yin i Yang, obuvena sandalama nespokoja, raščlanjena poput jablana u njegovoj putanji do neba, probodena strijelama Tezejeve čežnje i smjelosti. Negdje na nekom drugom putu pratile su me čarobne oči vode i vatre, neba i zemlje, dana i noći. I u mom liku, kad sve je ugaslo, ostale su samo oči.

PRIČA O ISTINI

Dugo sam je tražila trčeći po staklu izgubljenih gradova... Babilon, stari Sumerani, sjedinjene polutke Gornjeg i Donjeg Egipta, tajna Eshilovog kazališta, dodir eleuzijskih šutnji... ustakljeni nemir sliepljenih pomutnji civilizacijske ceste... istino, dugo sam te trežila u zagubljenim tajnama skrivenih dubina, u oblucima života ovog stoljeća, koliko si samo bježala ispred srebrnih spoznaja indijanskih strijela odapetih u sunčano kolo Svemira.

"Čitavo ovo vrijeme između čovjeka i čovjeka stoji nepremostiv jaz", rekao mi je Kafka za jedne od neprospavanih noći, kad sam brojila događaje umornog čovjeka.

Sama sam u kući odbačenih iluzija. Nisam ni naučila drugačije. Svi se uvijek negdje skrivaju, spretno se uvijaju u građansko lice daždevnjaka. Ni ovaj put ne bježim, već nadživljavam vrijeme provalija.

U kuću odbačenih iluzija vode pjesme samosvjesnih sanjača. U svojoj pjesmi, "Čovjek koji je odlučio" Slavko Mihalić ustvrđuje: "U svojem užasu, ja sam grana koja se sprema procvasti".

Jednog proljetnog, zagrebačkog dopodneva, upoznala sam Mihalića, sasvim jednostavno kucnuvši na vrata. Odmah me je prepoznao. "Znam, znam tko ste. I nedavno sam čitao vaše prelijepe, biblijske pjesme...", a s juga su vodile sve ceste ovog izgnanstva prema pobratimstvu svemirskog poznanstva.

Dugo sam tražila sjajno ogledalo istine. Okretala sam zlatnu narukvicu građanskih okova, odrona, opojnog oniksa opsjene. Moja sjena, sama, bez mene, koračala je ususret sudbini, nemirnoj posestrini nemirnih sumnji...

Jedinu poputninu, carsku listinu Svevišnjeg, imala sam svoju hrabrost. Drskost postojanja. Poplavljeni povodanj prkosnog potoka, sakriven u tami, u treptaju oka.

Negdje duboko, duboko, na razini ukrštenih kromosomskih kukuruza, odjekivalo je pitanje:

- Ako mislim o istini, hoće li ona doći?

Možda leži negdje dolje, duboko, u libidu, u dinamici nagona. Crno preplavljuje bijelo, bijelo potapa crno. Analitička prihologija smatra da se dinamika nagona donekle nalazi u infracrvenom, ali se simbol nagona nalazi u ultraljubičastom dijelu spektra. Ljubičasto je mistična boja koja odražava paradoksalni aspekt arhetipa. Ljubičasto se sastoji od crvenog i plavog, ali nije nikakva tajna da su fizička i duhovna strast doduše neprijatelji, ali ipak braća i da im je često potreban samo trenutak da bi se jedno preokrenulo u drugo. Uz tu sliku ide i mišljenje da su sijenke na zidu platonskog pakla isto tako realne kao i nevidljive figure koje bacaju sjenku, čije se postojanje može dokazati samo matematički.

Ono što čini sunčeva tvar, ne čini li to skup masa čitavog Svemira? Ima li on lice istine?

Zaključak je smion i on nalikuje na postupak antičkih geodeta koji su shvatili da je Zemlja uglavnom obla. Utvrdili su joj polumjer, a da nisu napustili dolinu Nila više od 15 stoljeća prije nego što je Magelan oplovio Zemlju.

Einstein je uočio taj problem i riješio ga je 1917.g. Tražio je i našao statičko rješenje: Svemir

u ravnoteži, homogen i izotropni, tvarni, može biti samo hipersferički i zatvoren ako udovoljava zakonima gravitacije.

Dugo sam tražila istinu, bez opsjena i odrona oštrookih noževa. Bez sjene križeva, kotača, izgorjelog grada Makchu Pichu, spaljeni sunčani krug prorečen u zazivanju imena mrtvih predaka Maya Indijanaca, posut papratima i povijušama iščezlih civilizacija.

Podsjeća me to na vječito građenje i rušenje, iščitavanje sudbine sa dlana šljivinog cvijeta. Pokatkad ovaj prelijepi, bijeli cvijet procvjeta osmjehom istine u očima krhke žene. Nadine Gordimer, rođena 1923. g. kraj Johanesburga. Dobitnica Nobelove nagrade za književnost 1991. g. Bjelkinja. U svim svojim djelima opisuje ljubav, život i smrt bijelaca i crnaca na jugu Afrike. Djelom i životom ustaje protiv rasizma, seksizma... Srele smo se 27. maja 1992. g. u frankfurtskoj Alte Oper. Dugo sam je promatrala. Sažimala sam strijele njenog prkosa i ponosa, hrabrog ljudskog dostojanstva, istine. Uzidgnuta iznad svih, ogrnuta plaštem povijesti, pokušaja, priče i proze.

Ima ogromne, ogromne oči boje oniksa. Poput tuge iscrtane na lađi izdvojenosti, u bitci protiv cijelog svijeta.

Potpisavši knjigu, gledala me je njima dugo, dugo... I dok su svi zastali u čuđenju, na moje misli padale su njene davno rečene riječi: "Ako ja govorim istinu i ako je ljudi čitaju i ružne stvari oko sebe gledaju, svijest će im se probuditi. Tako će dan za danom sve više svitati. S time će se razviti njihov osjećaj za pravdu."

Shao Young još je 1077. godine smatrao da ime učitelja istine nije poznato.

On ima lice vjetra i mjeseca, a duh mu boravi na rijeci i jezeru. Jedno je s Nebom i Zemljom. Ne može ga savladati nikakva sila. Na putu svoje dharme prati ga blagoslov Ranije i Kasnije neba. Prati ga numerologija kralja Wena.

I bijeli dodir šljivinog cvijeta.